

Avgifter i skolan

Alla elever i förskoleklassen, grund-, grundsär-, gymnasie- och gymnasiesärskolan ska ha lika tillgång till utbildning oavsett den enskildes ekonomiska förhållanden. Därför ska skolan huvudsakligen vara avgiftsfri. Det är Barn- och utbildningsnämnden som ansvarar för det.

Eleverna ska ha tillgång till böcker och andra lärverktyg utan kostnad. Men det får enligt skollagen förekomma enstaka inslag av obetydliga kostnader för eleverna.

Även obetydliga kostnader kan vara betungande för hushåll med svag ekonomi om de förekommer vid upprepade tillfällen. Därför måste skolan ta hänsyn till det när man planerar sådana aktiviteter. Skolorna måste med stor restriktivitet pröva varje eventuell elevavgift. Kan avgifter inte helt undvikas skall de vara ytterst marginella.

I gymnasieskolan kan Barn- och utbildningsnämnden besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel (gäller inte gymnasiesärskolan). Att fatta sådant beslut har nämnden delegerat till rektor.

Enstaka och obetydliga kostnader

Huvudregeln är att all undervisning i grundskolan och gymnasieskolan skall vara avgiftsfri, med undantaget att det får förekomma *enstaka* avgifter som kan föranleda en *obetydlig* kostnad. Något definitivt mått på skollagens uttryck *enstaka* respektive *obetydlig* går inte att finna. Det blir en bedömningsfråga. Eftersom samtliga elever skall kunna delta i den planerade aktiviteten får en eventuell elevavgift inte vara högre än att alla verkligen har råd med det.

Skolverksamheten får inte sätta i system/planera så att eleverna återkommande under läsåret ska svara för vissa, låt vara obetydliga kostnader. Det är t ex inte förenligt med skollagen att eleverna själva ska ha med sig matsäck/lunch vid friluftsdagarna. Dock är det sannolikt ofrånkomligt att inte göra avsteg från principen om kostnadsfri utbildning. Men då handlar det om enstaka praktiska ”betydelselösa” avsteg som t ex vid en enstaka friluftaktivitet under läsåret, något studie- eller museibesök som kan föranleda en högst marginell utgift.

Kostnader som kan ersättas av vårdnadshavare på frivillig väg

Utöver de enstaka och obetydliga kostnader som beskrivs ovan får det i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader i samband med skolresor, utflykter och liknande aktiviteter som ersätts av vårdnadshavaren på frivillig väg.

Det är då viktigt att:

- vårdnadshavarens frivilliga kostnadsersättning inte får vara högre än skolans självkostnad för elevens deltagande i aktiviteten,
- bidraget från elever eller deras vårdnadshavare måste både vara och framstå som helt frivilligt,
- det inte får finnas någon koppling mellan hur mycket en enskild elev/vårdnadshavare bidrar med och elevens möjligheter att få delta i aktiviteten,
- aktiviteten ska vara öppen för alla elever oavsett om eleven eller dennes vårdnadshavare väljer att bidra eller inte,
- skolan får inte erbjuda en kostnadsfri alternativ verksamhet för de elever vars vårdnadshavare inte vill betala för aktiviteter som är en del i utbildningen.

Avgift för enstaka hjälpmedel i gymnasieskolan

Rektor får, genom delegerad beslutanderätt från Barn- och utbildningsnämnden, besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel dvs utrustning och materiel, förutom böcker, som eleverna kan behöva för att kunna nå målen för utbildningen.

Ett exempel på hjälpmedel kan vara miniräknare. I det fall att gymnasieskolan här tar avgift är det viktigt att eleven måste kunna välja hur hen skaffar miniräknaren. Gymnasieskolan kan här inte ta ut en generell avgift. Att köpa miniräknaren via skolan kan vara ett alternativ för eleven, men eleven ska också kunna skaffa miniräknaren på annat sätt, till exempel låna miniräknaren av någon.

Avgift för särskilt anordnad prövning för betyg

Inom grundskolan och gymnasieskolan får en avgift om högs 500 kronor tas ut för särskilt anordnad prövning för betyg. Avgift får dock inte tas ut för:

- den som har gått ut grundskolan och inte uppnått de kunskapskrav som minst ska ha uppnåtts i årskurs 9 i det ämne prövningen gäller,

2016-04-22

- elev i gymnasieskolan som har fått betyget F på den kurs som prövningen gäller eller om betyg inte satts eftersom det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper på grund av elevens frånvaro.

Inte heller får några andra avgifter i samband med prövning, till exempel depositionsavgift, förekomma.

Kostnader för måltider under studieresa

Elev/vårdnadshavare bör kunna betala för måltider under en studieresa. Det gäller då sådana måltider som eleven annars skulle ha ätit hemma – frukost och middag. Lunch ska alltid vara kostnadsfri vid studieresa. En elev ska aldrig behöva betala mer än självkostnadspris för måltiden.

En studieresa som spänner över flera dagar kan innebära höga belopp för den enskilde eleven. Skolan måste därför noga överväga detta i sin planering.

Skolenhet som planerar aktivitet där elevavgift förkommer ska samråda om detta med skolområdeschef innan aktiviteten sker.

(gäller ej avgifter för enstaka hjälpmedel i gymnasieskolan samt avgifter för särskild prövning för betyg)

Avgifter för prövning

Enligt förordning om avgifter för prövning inom skolväsendet (SFS 1991:1124) anges bland annat att huvudmannen för utbildningen får ta ut en avgift av den som vill gå igenom särskilt anordnad prövning i grundskolan och gymnasieskolan. Barn- och utbildningsnämnden har beslutat att sådan avgift ska tas ut och att avgiften ska vara 500 kronor per elev och provtillfälle.

Dock får avgift inte tas ut för:

- den som gått ut grundskolan och inte uppnått de kunskapskrav som minst ska ha uppnåtts i årskurs 9 i det ämne prövningen gäller,
- elev i gymnasieskolan som har fått betyget F på den kurs prövningen gäller (SFS 1991:1124),
- gymnasieelev som saknar betyg med anledning av att det saknas underlag för bedömning av elevens kunskaper på grund av elevens frånvaro (SFS 1991:1124).

Inte heller får några andra avgifter i samband med prövning, till exempel depositionsavgift, förekomma.

Barn- och utbildningsnämnden 2016-05-25 § 82.